

Paradygmat pastoralny

Jezus z uczniami w drodze do Emaus

(Łk 24, 13–35)

Tego samego dnia dwaj z nich byli w drodze do wsi, zwanej Emaus, oddalonej o sześćdziesiąt stadiów od Jerozalem. Rozmawiali oni ze sobą o tym wszystkim, co się wydarzyło. Gdy tak rozmawiali i rozprawiali ze sobą, sam Jezus przybliżył się i szedł z nimi. Lecz oczy ich były jakby przestonięte, tak że Go nie poznali. On zaś ich zapytał: «Cóż to za rozmowy prowadzicie ze sobą w drodze?» Zatrzymali się smutni. A jeden z nich, imieniem Kleofas, odpowiedział Mu: «Ty jesteś chyba jedynym z przebywających w Jerozolimie, który nie wie, co się tam w tych dniach stało». Zapytał ich: «Cóż takiego?» Odpowiedzieli Mu: «To, co się stało z Jezusem Nazarejczykiem, który był prorokiem potężnym w czynie i słowie wobec Boga i całego ludu; jak arcykapłani i nasi przywódcy wydali Go na śmierć i ukrzyżowali. A myśmy się spodziewali, że On właśnie miał wyzwolić Izraela. Ale po tym wszystkim dziś już trzeci dzień, jak się to stało. Nadto, jeszcze niektóre z naszych kobiet przeraziły nas: były rano u grobu, a nie znalazłszy Jego ciała, wróciły i opowiedziały, że miały widzenie aniołów, którzy zapewniają, iż On żyje. Poszli niektórzy z naszych do grobu i zastali wszystko tak, jak kobiety opowiadały, ale Jego nie widzieli».

Na to On rzekł do nich: «O, nierozumni, jak nieskore są wasze serca do wierzenia we wszystko, co powiedzieli

prorocy! Czyż Mesjasz nie miał tego cierpieć, aby wejść do swej chwały?» I zaczynając od Mojżesza, poprzez wszystkich proroków, wykladał im, co we wszystkich Pismach odnosiło się do Niego.

Tak przybliżyli się do wsi, do której zdążyli, a On okazywał, jakoby miał iść dalej. Lecz przymusili Go, mówiąc: «Zostań z nami, gdyż ma się ku wieczorowi i dzień się już nachylił». Wszedł więc, aby zostać wraz z nimi. Gdy zajął z nimi miejsce u stołu, wziął chleb, odmówił błogosławieństwo, połamał go i dawał im. Wtedy otworzyły się im oczy i poznali Go, lecz On zniknął im z oczu. I mówili między sobą: «Czy serce nie patało w nas, kiedy rozmawiał z nami w drodze i Pisma nam wyjaśniał?»

W tej samej godzinie zabrali się i wrócili do Jeruzalem. Tam zastali zebranych Jedenastu, a z nimi innych, którzy im oznajmili: «Pan rzeczywiście zmartwychwstał i ukazał się Szymonowi». Oni również opowiadali, co ich spotkało w drodze i jak Go poznali przy łamaniu chleba.

Podczas uroczystego rozpoczęcia Synodu dokonuje się zwykle INTRONIZACJI PISMA ŚWIĘTEGO jako Słowa, które dla wszystkich następnym słów, wypowiedzianych czy zapisanych podczas Synodu, pozostanie najważniejszym TEKSTEM odniesienia; będzie także najistotniejszym – prawdziwie dyscyplinującym i wymagającym harmonijnego współbrzmienia KONTEKSTEM; nigdy zaś jedynie PRETEKSTEM do formułowania i forsowania (narzucania innym) własnych, niezakorzenionych w Biblii i Tradycji, idei i programów.

W tym samym Duchu, i wedle tej samej logiki, otworzymy na wstępie Dokumentu końcowego naszego Synodu TEKST EWANGELII. Niech będzie nim perykopa o Jezusie

i uczniach z Emaus – fragment wielokrotnie w ostatnim czasie przywoływany w Kościele – także przez Ojca Świętego Franciszka – jako Słowo zdolne przeczytać naszą rzeczywistość: jej wyzwania, trudności i właściwe sposoby mierzenia się z nimi.

Uczniowie z Emaus – wszyscy ich dzisiaj znamy! Mają imiona, twarze, osobistą historię i doświadczenia (zawodu, rozgoryczenia, przetrąconych nadziei) tych wszystkich, którzy postanowili „uciec z Jerozolimy”. To wcale niezadko nasi bliscy: krewni, którzy dokonali formalnego czy nieformalnego aktu apostazji; czasem nasze dorastające dzieci, które „wypisały się” z religii w szkole; albo dzieci, które stały się już dojrzałe, i wybrały formy życia dalece nieprzystające do wartości i zasad, które usiłowaliśmy im wpoić. Innym razem to nieco dalsi znajomi, którzy porzucili praktyki religijne i nie wierzą już w Kościół – ani w to, że może, ani w to, że w ogóle chce być święty... Jednych zgorszyły seksualne przestępstwa duchownych, innych – ich chciwość i symonia, jeszcze innych – brak szacunku i wrażliwości (czasem wręcz chamstwo) albo uwikłanie w politykę, albo nietolerancja, język agresji i wykluczenia. Setki powodów, ale ten sam kierunek drogi: *do Emaus!*

Droga do Emaus to droga niewiary. Trzeba pamiętać, że w Ewangelii św. Łukasza wiara ukazana jest jako droga DO Jerozolimy – niemal całe publiczne życie Jezusa jest tak właśnie ujęte – jako trzy kolejne etapy drogi do Jerozolimy (zob. Łk 9, 51–19, 44) – wszyscy, którzy wybierają Jezusa, ruszają za Nim w tę właśnie drogę: DO Jerozolimy. Kleofas i Łukasz (?) przeszli – wraz z innymi uczniami – tę drogę za Panem; teraz jednak uciekają OD Jerozolimy – jakby chcieli odrzucić i odwrócić całą dotychczasową logikę swojego życia. Ruszają w przeciwnym kierunku! Napędza ich

i pogania „przerażenie” (zob. Łk 24, 22). A czego się przerażili?! Przeczytajmy uważnie! Otóż, wcale nie tego, co stało się z Jezusem – w Wielki Czwartek i Piątek. „Przerażyły ich” kobiety, które w niedzielny poranek poszły do grobu i wróciły, „zapewniając, iż On żyje”. Oto, czego się boją: możliwości, że ON zmartwychwstał; że ta Historia wcale jeszcze się nie skończyła; że oto wszystko może się jeszcze zacząć od nowa. To dla nich wiadomość przerażająca; nie chcą już o niczym takim słyszeć. Mają absolutnie dość. Marzy im się tylko jedno: EMAUS.

„Emaus” znaczy **ciepłe źródła**. To właśnie jest ich marzenie – basen z gorącą wodą (jak w Uniejowie czy w Poddębicach) – 3 x Z: zanurzyć się, zrelaksować i zapomnieć [o wszystkim].

Wszystko to brzmi tak znajomo. I tak... powszechne w doświadczeniu. W każdej diecezji, w łódzkiej również; i w każdej parafii (miejskiej i wiejskiej; dużej i małej) można spotkać kobiety i mężczyzn, starszych i młodszych (bardzo młodych), którzy – kiedyś ochrzczeni i bierzmowani – mówią o sobie teraz: niewierzący, niepraktykujący, agnostyk, ateista albo: nieprzynależący do [żadnego] Kościoła. To z myślą o tych właśnie naszych Siostrach i Braciach ostatni papież (od Pawła VI, przez Jana Pawła II i Benedykta XVI aż po Franciszka) wezwali Kościół do **NOWEJ Ewangelizacji** – do gorliwej misji: nie wobec pogan, którzy o Jezusie nigdy nie słyszeli, ale do „owiec, które poginęły z [naszego] Domu” (por. Mt 10, 6). Do wczorajszych uczniów, którzy dziś albo zapomnieli, albo wprost wyparli się swojego uczniostwa.

W jaki jednak sposób to robić? W jaki sposób robić to skutecznie?

Szukając odpowiedzi, przyjrzyjmy się Jezusowi!

Jezus. Pierwsze, co robi, to przyłącza się do nich: „przybliżył się i szedł wraz z nimi” (Łk 24, 15). Wie, że idą w złym kierunku. Nie zatrzymuje ich, lecz idzie z nimi. Towarzyszy im. W złym kierunku! Na drodze niewiary! Ewangelista mówi, że przez 60 stadiów – to znaczy ponad 11 km (dokładnie 11 km i 100 m); a więc jakieś dobre dwie godziny!

Znacie takiego proboszcza, który poświęci dwie godziny wspólnej drogi komuś, kto ewidentnie błądzi? Znacie takiego biskupa?

I to wcale nieproszony...

Inicjatywa jest Jego. To On ich znalazł na tej drodze ku Emaus; nie czekał, aż się może opamiętają i wrócą do Jerozolimy. On też jest Tym, który nawiązuje dialog – pyta: „Cóż to za rozmowy prowadzicie z sobą w drodze?” (Łk 24, 17). Odpowiadają Mu: „Ty jesteś chyba jedynym z przebywających w Jerozolimie, który nie wie, co się tam w tych dniach stało!” (w. 18).

Mamy ochotę się uśmiechnąć, słysząc tę ich wypowiedź: Jakże głęboko się myślą?! Jest przecież dokładnie na odwrót: Tak naprawdę, to On jest JEDYNYM, który WIE, co się tam w tych dniach stało! Nikt inny nie wie na ten temat tyle, ile ON! Jednak mimo tego, że tylko On jeden WIE – zaczyna ich słuchać. Bez żadnego udawania. Z wielką uwagą. I skupieniem.

Po co słucha?! Przecież wie! Przecież zna prawdę..., wie też, jak dalece oni się z nią rozmijają! Po co słucha?!

Bo chce poznać, nie to, co się stało „w ogóle”, lecz to, CO SIĘ STAŁO Z NIMI! Co ONI z tego zrozumieli i przeżyli. Czego doświadczyli? Co myślą? Dlaczego znaleźli się teraz w tym miejscu? Co nimi powoduje? Słucha, bo to, co mają do powiedzenia – JEST DLA NIEGO WAŻNE! Gdyż

ONI SĄ DLA NIEGO WAŻNI! Tak jak ważne jest poznać i pokochać prawdę (przyłgnąć do niej) – równie ważne w ewangelizacji jest poznać i zrozumieć Osobę. To rozumienie jest jednym z siedmiu darów Ducha Świętego (dar rozumu/rozumienia), a jego ostatecznym motywem jest miłość.

To – być może kluczowa (!) – lekcja, jakiej dzisiejszemu Kościołowi (w Łodzi, w Polsce i wszędzie, np. w każdym domu...) udziela Jezus na drodze do Emaus: Lekcja prawdziwego TOWARZYSZENIA człowiekowi – skupienia się na człowieku, z którym pozornie nam „nie po drodze”. Lekcja czegoś, co moglibyśmy nazwać KULTURĄ PRZYJĘCIA: zaczyna się ona zainteresowaniem i uważnym słuchaniem, a kończy wspólnotą stołu. A kiedy zajęli przy nim miejsca, to chociaż to oni Go zaprosili (wręcz „przymusili”), by z nimi został – to jednak, to ON natychmiast okazuje się gospodarzem: to On zastawia stół: bierze w dłoń chleb, modli się nad nim, łamie go i im podaje. Kultura przyjęcia staje się kulturą gościnności – prostej, ale bardzo konkretnej: spotkanie, rozmowa, słuchanie, wspólny posiłek. I chęć przekształcenia spotkania, które wydarzyło się w drodze, w trwalszą relację: *wszedł, by pozostać w nimi* (Łk 24, 29) – w tekście mamy tu greckie słowo *méno*, które znaczy: trwać, zamieszkać, kontynuować, wytrwać. Pan nie chce przerwać tego spotkania; nie chce, by było dwugodzinnym epizodem. Chce je przedłużyć; chce, by trwało (to jest dokładnie ta postawa, której my się w Kościele obawiamy, rezygnujemy i uciekamy: w bezpieczny dystans, w chęć natychmiastowego rozstrzygnięcia, osądu i decyzji, zamiast „stałego” towarzyszenia itp.).

To, w jaki sposób zostali potraktowani – otwiera ich na Jego Słowo! Poczuli się przyjęci i zaakceptowani, bezpieczni przy Nim i uszanowani, ugoszczeni i wysłuchani – teraz posłuchają przestania, jakie ma dla nich.

Powtórzmy: to jest dla nas, być może, kluczowa lekcja ewangelizacji. Potrzebujemy – jako Kościół – nawrócić się na tę KULTURĘ PRZYJĘCIA i GOŚCINNOŚCI. Mówiąc „jako Kościół”, mam na myśli przede wszystkim nasze parafie i całą diecezję – najbardziej podstawowe, ale jednocześnie najbardziej anonimowe i abstrakcyjne struktury. Stanowczo zbyt często człowiek pozostaje w nich albo częścią beziemnego tłumu, albo rubryką w metrykach czy parafialnej kartotece – klientem w kancelarii, procentem w zestawieniach *dominantes* i *communicantes*. Powszechniej i łatwiej KULTURĘ PRZYJĘCIA i GOŚCINNOŚCI praktykują małe kościelne wspólnoty. One też wypracowały w Duchu Świętym cały szereg NOWYCH FORM i METOD ewangelizacji: skupionych na konkretnej osobie, wychodzących na przeciw jej indywidualnych pytań i potrzeb, w bezpośrednim dialogu, w spotkaniu, które przekształca się w doświadczenie coraz głębszej relacji.

Tak. To, co mamy do przekazania – TREŚĆ Dobrej Nowiny – jest ważne – jest najważniejszą Nowiną na świecie. I właśnie dlatego że jest ona TAKA: NAJWAŻNIEJSZA – tak istotny jest kontekst, w jakim zostanie ona przez nas wypowiedziana!

Równie istotny, a może nawet istotniejszy (!) – okaże się on jeszcze później. Skoro bowiem Ktoś – spotkawszy Jezusa na „drodze do Emaus”, podejmie próbę powrotu do wiary i Kościoła – zostanie w nim TYLKO WTĘDY, gdy znajdzie w nim takie samo: głęboko personalistyczne, prawdziwie wspólnotowe odniesienie i relacje. Jeśli jednak – zamiast tego – zderzy się ponownie z bezduszną strukturą, moralizowaniem i osądem bez wysłuchania, jeśli zostanie potraktowany jako raczej intruz niż zaproszony gość – poczuje się ostatecznie tylko ponownie oszukany, a „nowe rozdarcie” okaże się znacznie gorsze od poprzedniego. Dokąd nasze

parafie i cały nasz Kościół partykularny nie nawrócą się na KULTURĘ PRZYJĘCIA i GOŚCINNOŚCI, będziemy w nich dalej tracić ludzi – nawet tych, których na moment pozyskamy w każdym ewangelizacyjnym zrywie, podjętym z wielkim nakładem sił i środków.

Orędzie – Wydarzenie

Złożyły się na nie DWA istotne elementy. To w nich doświadczyli Go ŻYJĄCEGO!

1. **SŁOWO:** *Zaczynając od Mojżesza poprzez wszystkich proroków wykładał im, co we wszystkich PISMACH odnosiło się do Niego. [...] «Czy serce nie pałało w nas, kiedy rozmawiał z nami w drodze i PISMA nam wyjaśniał»* – dosł. OTWIERAŁ (Łk 24, 27 i 32).
2. **EUCHARYSTIA:** *Wziął CHLEB, odmówił błogostawieństwo, połamał go i dawał im. [...] Opowiadali, co ich spotkało w drodze, i jak Go poznali przy ŁAMANIU CHLEBA* (Łk 24, 30 i 35).

Potrzebujemy w ewangelizacji wrócić do **Biblii!** W głoszeniu i w przeżywaniu wiary *musimy* wrócić do Biblii. W katechezie i w modlitwie. W rekolekcjach i w *codziennych* homiliach. W konfesjonale i w rozmowach w kancelarii. W formacji osobistej i w kierownictwie duchowym. Potrzebujemy zapraszać ludzi do czytania Pisma Świętego – indywidualnego i wspólnotowego; potrzebujemy kół i szkół biblijnych; „niedziel biblijnych” i codzienności biblijnej. Wszystko to jednak jeszcze nie wystarczy. Nie wystarczy z innymi czytać Biblię; trzeba ją jeszcze „wyjaśnić”. Nie wystarczy wyjąć Biblię z półki; potrzeba jeszcze otrzymać do niej „klucz”, którym uda się ją „otworzyć”. Jest tylko jeden taki „klucz” (a raczej „Klucz”) – jest nim OSOBA JEZUSA:

wykładał im, co we wszystkich PISMACH odnosiło się do NIEGO. Punktem dojścia lektury Biblii jest spotkanie z Osobą! Pismo jest „o Nim”. Wiara chrześcijańska nie jest spotkaniem z książką (nawet z Księgą) ani z tekstem (nawet „Świętym”); wiara chrześcijańska jest spotkaniem z Osobą ŻYJĄCEGO PANA. Rozpoznamy Go, gdy zaczyna w nas „pałać” SERCE. Spotkanie z Osobą rozpala w nas MIŁOŚĆ, a nie tylko „mebluje” nam głowę.

Łamanie Chleba

W greckim (oryginalnym) tekście Ewangelii według św. Łukasza czytamy, że poznali Go *EN te klásei* – dosł. W ŁAMANIU chleba (i tak też na łacinę tłumaczy św. Hieronim w Wulgacie: *IN fractione panis*). Został więc rozpoznany nie tyle w samym Chlebie, ile w znaku Jego łamania. Zanim ich zostawił z Chlebem na stole i w dłoniach, najpierw się objawił w geście miłości.

Tak, sformułowanie „łamanie chleba” jest u św. Łukasza własną nazwą Eucharystii; niemniej ten fragment Ewangelii wyraźnie nam uświadamia, iż Eucharystia nie jest wyłącznie liturgicznym aktem i celebracją; jest też – o czym wyraźnie przypomina nam Wielkoczwartkowe „mandatum” – wezwaniem do czynu miłości. Na pierwszej – i na każdej – Eucharystii Jezus nie tylko przemienia chleb i wino w swoje Ciało i Krew, ale także umywa swoim uczniom nogi. Jedno i drugie objęte jest Jezusowym poleceniem: „TO CZYŃCIE na moją pamiątkę!”.

Tak więc Jezusa Zmartwychwstałego rozpoznajemy najpierw w każdym czynie miłości. Jezus rozpoznany W (!) łamaniu chleba objawia nam nie tylko, że JEST, ale to, Kim jest – że jest MIŁOŚCIĄ! Prowadzić ludzi do Eucharystii, oznacza również zaprosić ich do konkretnych

czynów miłości. Właśnie dlatego tak ważny w KAŻDEJ PARAFII jest **CHARYTATYWNY wymiar jej działalności!** Nie wolno traktować go opcjonalnie; nie wolno go „delegować” instytucjom samorządowym (MOPS, GOPS i in.). Parafia, która wszystkie swe siły koncentruje na przepowiadaniu Słowa i na celebracji liturgii, a zaniedbuje dzieła miłosierdzia, jest jak stół, który ma dwie solidne nogi, a trzecią ma zredukowaną do sterczącego od spodu blatu kikucika. Taki stół *musi* się wywrócić.

Chciałbym zwrócić uwagę na jeszcze dwa znaczenia Eucharystii ukryte w określeniu „łamanie Chleba”:

Otóż, najpierw: chleb łamiemy wtedy i tylko wtedy, gdy **CHCEMY GO SPOŻYĆ!** Nie ma sensu łamanie chleba, którego nie chcemy jeść. Przełamany, rozdrobniony chleb jedynie szybciej wyschnie i za krótką chwilę nie będzie już do niczego się nadawał. A więc: łamię chleb, aby go spożyć. To ważne. W ciągu dwudziestu wieków chrześcijaństwa wytworzyło się w Kościele wiele form pobożności – **UWAŻNOŚCI** na Eucharystię, np. adoracja. Adoracja jest skupieniem się na **OBECNOŚCI** Jezusa. Wchodzimy do świątyni i – wręcz automatycznie – rozglądamy się za światłem palącym się przed Tabernaculum. To dobre, słuszne i piękne. Zdziałane i za każdym razem dziejące się w Duchu Świętym. Tak naturalne, iż łatwo zapominamy, że to światło pojawiło się w kościołach dopiero po 1215 r. Zanim Duch, w prowadzonym przez Siebie dynamicznym procesie historii zbawienia, poprowadził nas do adoracji, wystawienia, procesji eucharystycznych, wcześniej – od początku (!) – wołał nas do **SPOŻYWANIA** Eucharystii. I woła nadal! Ponieważ to, co przyszło później, nie pojawiło się po to, by wyprzeć i zastąpić pierwotne znaczenia. Adoracja nie ma zastąpić Komunii – ma z niej się rodzić i ku

niej znów prowadzić. Przyznać **pierwszeństwo KOMUNII ŚWIĘTEJ** w naszym przepowiadaniu i pobożności eucharystycznej oznacza także zadbać o odpowiednią liczbę i formację jej SZAFARZY, którzy – w każdej parafii – mogliby nawet każdego dnia zanosić komunię św. do chorych.

I po drugie: „łamanie Chleba” jest wielkim i przepięknym znakiem **JEDNOŚCI**. Czym innym jest posiłek, w którym każdy i wszyscy – nawet po inicjalnej modlitwie – spożywa/ spożywają jednocześnie przygotowane dla siebie kanapki...; a kompletnie czym innym spożywanie tego samego, właśnie łamanego chleba. To jest przepiękny znak jedności – praktykowany w niektórych ruchach i wspólnotach: zaraz po skończonej Eucharystii podzielić się przyniesionymi na tę okazję i pobłogosławionym w trakcie liturgii świeżym chlebem.

To nie jakieś wzniosłe, poetyckie sentymenty. To Słowo Boga – św. Paweł w Pierwszym Liście do Koryntian pisze: „Chleb, który łamiemy, czyż nie jest udziałem w Ciele Chrystusa? Ponieważ jeden jest chleb, przeto my, liczni, tworzymy jedno Ciało. Wszyscy bowiem BIERZEMY Z TEGO SAMEGO CHLEBA (1 Kor 10, 16b–17).

Ta jedność odbita jest także w prostym stwierdzeniu Dziejów Apostolskich, iż „łamanie Chleba” dokonywane było „po domach”. „Dom” to nie tylko przecież określenie budynku; w języku biblijnym to określenie RODZINY. Bo spożywanie Eucharystii nie może być sprowadzone do indywidualnej pobożności – jest z definicji (z zamierzenia Jezusowego) wspólnototwórcze. Prowadzić ludzi do Eucharystii/„łamania Chleba” oznacza prowadzić ich ku doświadczeniu **JEDNOŚCI** Kościoła – angażować ich w budowanie (na tyle, na ile to od nas zależy) tej jedności. Troska o jedność, to z jednej strony podejmowanie obfitych w naszej diecezji inicjatyw **EKUMENICZNYCH**; z drugiej wszakże, to umiejętność

uszanowania we własnej wspólnocie kościelnej pięknej i pochodzącej od Ducha Świętego różnorodności.

W tej samej godzinie wybrali się.

To ostatni moment ewangelizacji prowadzonej przez Jezusa. Niestety, łatwy do przegapienia. I przegapiany.

ZAANGAŻOWANIE!

Doświadczenie MIŁOŚCI (przyjęcia i gościnności) oraz przyjęty w Słowie i Wydarzeniu KERYGMAT popycha ich do działania. I to natychmiast: „w tej samej godzinie”! Są zdeterminowani. Gotowi – po całym dniu – pobiec jeszcze raz 11 kilometrów – pod górę (do Jerozolimy z każdego punktu jej otoczenia idzie się pod górę). Nie chcą i nie potrafią zatrzymać dla samych siebie tego, co przeżyli. Chcą świadczyć!

Tak się dzieje z każdym, kto przeżył autentyczne spotkanie ze ZMARTWYCHWSTAŁYM – ŻYJĄCYM Jezusem. Chce się zaangażować. Chce być potrzebny. Wziąć odpowiedzialność. Włączyć się w pracę/postugiwanie.

Dokąd nie otworzymy człowiekowi drogi do takiego zaangażowania; dokąd sami nie zaangażujemy się w to, by mógł on rozeznąć, w jakie dary wyposaża go Duch dla dobra całej wspólnoty; dokąd nie zaproponujemy mu odpowiedniej formacji ku misji; dokąd – przeciwnie – będzie w nas zwyciężał strach przed angażowaniem innych; dokąd będziemy blokować i przetrącać ich wolę współdziałania..., dotąd będziemy tracić ludzi w naszych parafiach!

Człowiekowi, którego Duch Święty przyprowadził do Kościoła, trzeba otworzyć przestrzeń współdziałania i współodpowiedzialności. Trzeba przełamać W SOBIE wiele lęków – także i ten, że oczekiwanie i propozycja zaangażowania się – spłoszy go lub zniechęci. Jest dokładnie odwrotnie:

Nieangażowani – nie czują się potrzebni! Właściwie dlaczego mieliby zostać, skoro niczego nikt od nich nie oczekuje.

Taki jest Jezusowy model ewangelizacji. Nazwałem go paradygmatem, gdyż – jestem o tym głęboko przekonany – powinien on się znaleźć u podstaw wszelkiego namysłu i wszelkich działań ewangelizacyjnych, których opisowi służą następane cztery rozdziały naszego dokumentu. Nasz Synod jest duszpasterski;

idźmy w naszym dusz-pasterstwie
po śladach Dobrego (Najlepszego!) PASTERZA.